

utak alkalmazása. (A szász állami erdőgazdaság új gazdasági szabályzata a nyiladékoknak 9 m szélességben való kihasítását rendeli el.)

Sajnos azonban, hogy az erdei utak azonnali kiszélesítésének több akadálya van. Amint egyrészt a szélesebb erdei utat a vihar elleni biztosságot növeli abban az esetben, ha az az illető erdő telepítésénél létesített, úgy másfelől éppen ellenkező hatása van annak, ha egy erdei utat már fennálló, idősebb erdőrészeket keresztül nyitunk. Az utak kiszélesítését ennél fogva az egyes erdőrészek felújításánál és újraerdősítéseknél kell elővenni és a gazdasági tervek elkészítésénél az utak kiszélesítését és új utak létesítését is külön tervszerűen megállapítani.

Hogy mennyi és melyik utat kell kiszélesíteni, ez természetesen a terepviszonyoktól és a szállítandó erdei termékek mennyiségétől függ.

A főfigyelem arra fordítandó, hogy a fuvaros a teljes fuvarral, elérhesse a jó utat, mielőtt még a vonóállatok a tulságos erőfeszítéstől kifáradtak. Tehát a távolság a jó uton mintegy 350 m-nél nagyobb ne legyen. Ott hol szélesebb közutak szelik át az erdőt, ott a kiszélesítendő utak száma is apadni fog.

Kísérletek azt mutatták, hogy egy 1000 ha kiterjedésű erdőrészen, melynek jelenleg 40 ha-nyi utterülete volt, a jövőben mintegy 55 ha-t kellene az utak területének kitennie.

Cserny Gy.

KÜLÖNFÉLÉK.

Törvényjavaslat a birtokrendezésről. Csak a közelmúltban emelkedett törvényerőre az a javaslat, amely az erdőlyrészi megyékben a birtokrendezési eljárást újból szabályozza s az erdőgazdaságot illetőleg főleg az arányosításokkal történt óriási visszaélések megszüntetése miatt nagyjelentőségű volt. Most újabb birtokrendezési javaslatot helyezett Günther Antal dr. igazságügy-miniszter a képviselőház asztalára, amely az arányosítás megengedhetőségét az ország többi részeiben is okszerű korlátok közé szorítja s ezzel sok közbirtokossági erdő elaprózódásának elejét veszi. A törvényjavaslatot közelebbről bővebben ismertetjük.

Uj erdőtörvények. A francia földmivvelésügyi miniszter az erdők pusztításának meggátlását célzó törvényjavaslatot terjesztett az ottani képviselőház elé, melynek főbb intézkedései a „Gazdasági Lapok“ szerint a következők: Ha a magánerdőtulajdonos erdőt irtani akar, tartozik e szándékát a közigazgatási hatóságnak bejelenteni. Ez megtörténvén, az erdészeti hatóság kiküldi szakközegét, aki a következő szempontokból itéli meg a dolgot. Véderdő-e 1. a hegyek földjének fenntartása végett, 2. a partvédelem, 3. a források megmaradása, 4. a tenger vizmosása és a futóhomokosodás, 5. az országhatárok fenntartásának, 6. a közügynek, 7. a létező helyi fafogyasztási szükségletek ellátása szempontjából.

Ha az erdészeti hatóság a bejelentésről 6 óra nem intézkedik, a tulajdonos szabadon rendelkezhetik erdejével. Az áthágás hektáronként 500—1500 frankkal lesz sújtva.

A levágott erdő felujtása után a legeltetés, mely az erdő pusztulását vonja maga után, hasonló büntetéssel sújtatik. Ugyanezen elbánás alá esik az az erdőtulajdonos is, aki az erdő évi hozamának ötszörösét tarolja le.

Az erdészeti hatóság parlagterületek beerdősítésére is kötelezheti a tulajdonosokat.

A törvényjavaslatot a parlamenten kívül álló bizottság készítette. Jelenleg a francia képviselőház mezőgazdasági bizottságához van utasítva.

Hasonlóan a *kanadai* erdőségek megóvásáról a „*Köztelek*“-ben a következőket olvassuk: Az ottani törvényhozás legújabb, idevonatkozó törvényével (Dominion Forest Reserves Act) végre komolyan hozzálátott a hajdan óriási kiterjedésű, de ma már legnagyobb-részt kiirtott erdőségekből megmenteni, amit még lehet. Rendkívül szomorú látvány tárul az utazó szeme elé, ki e roppant nagy és fényes jövővel bíró országot az Atlanti-oczeántól a Csendes-tenger partjáig végigszeli, amidőn a vasuttol jobbról-balról feketére kiégetett, kiirtott fenyvesromokon száguld végig. Ez a lelkiismeretlen pazarlás, amit az ország jövőjével semmit, de saját gyors, bár a nemzet károsításával járó meggazdagodásukkal annál többet törődő amerikai „fabárók“ itt véghezvittek, végre is tovább tűrhető nem volt és a kanadai kormány, követve ebben az Egyesült-Államokat, de különösen Európa kormányait, keményen

megszorítja ez uraknak a közgazdaság terén kifejtett tevékenységét.

Az új törvény elsősorban nagy nemzeti (állami) erdőségeket alakított Manitoba, Saskatchewan, Alberta és British Columbia tartományokban, hogy a nemzetnek fakészleteit állandóan biztosítsa. Így Manitobában hat ily rezervációt, összesen 3575 angol négyzetmérföldnyi terjedelemben, Saskatchewanban négyet 740, Albertában hármat 168 és British-Columbiában nyolcat 890 angol négyzetmérföldnyi területtel. E négy tartományban tehát összesen 21 rezervációt létesített 5373 angol négyzetmérföld, vagyis 3,438.720 acre, azaz magyar hold terjedelemben. Mindenesetre igen dicséretes kezdet.

Hogy mennyit használt evvel a kanadai kormány saját népének az esővíz konzerválásával, a folyóvizek egyenletesebb lefolyásának biztosításával, a klíma mérséklésével, azt itt részletezni szükségtelen, mert nálunk, az erdőségek megóvásának *klasszikus hazájában* ezek szerencsére ismert és méltányolt igazságok.*)

Az új törvény az összes rezervációk felügyeletével és kezelésével egy erdőfelügyelőt biz meg, ki az erdőségek védelmére, hasznosítására és kezelésére vonatkozó szabályzatot kidolgozza és végrehajtja. Érdekes, hogy az állami erdészekre kerületeikben az új törvény értelmében a békebírák jogai és hatásköre is áthárult. A törvény egyúttal az erdőségekben fenntartandó utakról, a tüzek elleni védekezésről és az erdőségek területein belüli földbirtokosok jogairól is intézkedik.

Új gesztenyefa-betegség. A *Castanea dentata*-nak élő és közvetlenül megelőzőleg elhalt ágain New-York City sok részében új betegség lépett föl járványszerűen, melyet a *Diaporthe parasitica* n. spec. (Pyrenomycetes) nevű gomba okoz és amely Észak-Amerikának több államában észleltetett. *W. A. Murrill* tiszta tenyészeteket készített e gombafajból, amelyekkel azután tavasszal sikerült fiatal gesztenyefákat eredményesen fertőznie. A gombának micéliuma nagy mértékben ellentálló és olyan jól védett állapotban ágazik szét a kéreg alatt, hogy a betegség leküzdésére írá-

*) Bizony erre a megtisztelő jelzőre vajmi kevéssé szolgáltunk reá. *Szerk.*

nyuló rendszabályokat meghiusítja vagy legalább is azoknak gyakorlati jelentőségét lehetetlenné teszi. A fertőzött ágaknak kíméletlen lenyесése, valamint az öreg beteg fáknak kivágása a betegség továbbterjedésének leginkább gátat fog vethetni.

Tétényi.

Központi dijszabáselárusító iroda. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ur a szállító közönségnek megkönnyíteni óhajtott a vasuti árudijszabások beszerzését és intézkedése folytán a magyar szent korona országainak területén üzemben levő vasutak, valamint a bosznia-hercegovinai államvasutak Budapesten központi dijszabáselárusító irodát létesítettek.

Ezt a központi irodát a m. kir. Kereskedelmi Muzeum igazgatósága vezeti és ehhez képest f. é. május 1-től kezdve ezen irodánál (Budapest, Akadémia-u. 3. II. emelet) lesznek megszerezhetők, az illető dijszabásokon feltüntetett árakon, a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai vasutakon érvényes dijszabás I. rész A) és B) szakasza, továbbá a magyar szent korona országai területén levő vasutaknak és a bosznia-hercegovinai államvasutaknak kiadásában megjelenő helyi és köteléki árudijszabások, valamint a külföldi vasutak kiadásában megjelenő azok a köteléki árudijszabások is, amelyekben magyarországi vasuti állomásokra vonatkozó díjtételek foglaltatnak.

Ezen iroda czime: „A magyar vasutak és a bosznia-hercegovinai államvasutak dijszabásokat elárusító központi irodája“.

F. é. május 1-től kezdve a dijszabásokra vonatkozó közvetlen megrendelések tehát oda intézendők.

Az iroda nyitva lesz minden hétköznap d. e. 9—12 és d. u. 3—6-ig; ünnepnapokon pedig (a vasárnap kivételével) d. e. 9—12-ig.

A vasuti állomások utján megrendelt dijszabásokat a mondott naptól kezdve szintén ez az iroda fogja a megrendelők rendelkezésére bocsátani, úgy hogy czélszerűbb lesz, ha a vidéki felek a dijszabásokat közvetlenül a nevezett irodánál rendelik meg.

Az új központi dijszabáselárusító iroda arra is be fog rendelkezni, hogy az osztrák vasutak helyi árudijszabásai, valamint ezek pótlékai és függelékei nála szintén megkaphatók legyenek.

A kereskedelmi miniszter urnak ez az intézkedése azt az előnyt is biztosítja a feleknek, hogy a Kereskedelmi Muzeumnál működő dijszabási előadóktól szakszerű és egyuttal megbízható utbaigazításokat és felvilágosításokat kaphatnak minden vasuti, folyam- és tengerhajózási dijszabási ügyben, amennyiben a m. kir. Kereskedelmi Muzeumnál pontos nyilvántartást vezetnek az összes hazai vagy ausztriai vasutaknál érvényes díjkedvezményeikről, nagy körültekintéssel rendszeresen gyűjtik a külföldi vasutak összes áru-dijszabásait és a nagy folyam- és tengerhajózási vállalatok hirdeteményeit. A m. kir. Kereskedelmi Muzeum, mely 1890 óta ad dijszabási értesítéseket, a lefolyt 1907. évben 8648 belföldi és 7944 külföldi, összesen 16.592 viszonylatra (1897-ben 3680 viszonylatra) számította ki díjtalanul az érvényben levő díjtételeket és ezek közül 1107 belföldi és 964 külföldi díjtételt élőszóval vagy telefonon közölt még aznap délután a felekkel.

A hajtó gazdasági munkás. A földmivelésügyi miniszter 1907. évi 86.874. szám alatt kimondotta, hogy a hajtó a vadászatnál gazdasági munkát végez, az e munka teljesítése körüli jogviszonyok tehát az 1898. évi II. t.-cz. alapján bírálандók el.

Fölvívás a pusztai talpastyuk (*Syrhaptis paradoxus* [Pall.]) megfigyelésére. Menzbier Mihály, moszkvai egyetemi tanár táviratilag értesítette a Magyar Ornithologiai Központot arról, hogy az utolsó napokban néhány pusztai talpastyuk mutatkozott Középoroszországban. Ez az ázsiai nagy sivatagokban élő madárfaj némely évben tömegesen otthagyja rendes tartózkodási helyét, végigvándorol egész Európán, helyenkint fészkel is, azután lassankint eltűnik és sokszor évtizedek mulnak el, amíg ismét megjelenik.

Az oroszországi megjelenés alapján valószínű, hogy az idén is megtörténhetik ilyen ritka és érdekes invázió, amelynek lehető alapos és széleskörű megfigyelése nagy érdeke a tudománynak. Hogy Magyarország is méltóan legyen ebben képviselve, egyrészt előre bejelentjük a várható eseményt, másrészt felkérünk mindenkit, akinek alkalma lesz e ritka vendégek megfigyelésére, szíveskedjék idevágó adatait, esetleg egy elejtett példányt a Magyar Ornithologiai

Központhoz (Budapest, VIII., József-körút 65., I.) beküldeni. Különösen kérjük a szives értesítést az esetleges fészkelésről.

A pusztai talpastyuk fölismerését rendkívül megkönnyíti a láb sajátságos alakulása: a lábujjak össze vannak növe és egészen a körmökig finom szőrszerű tollakkal borítva, úgy hogy a láb nagyon hasonlít valami ürge- vagy hörcsöglábhhoz. A magyar nép a korábbi inváziók alkalmával tényleg ürgelábu, néhol hörcsöglábu tyukoknak is nevezte őket. Röptében is elárulja hosszú ékalaku farka, melynek középső tolla nyilszerűen van meghosszabbítva. Nagyságra nézve kisebb a fogolynál. Röpülése gyors. Színe agyagos.

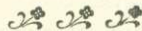
Herman Ottó, a M. O. K. igazgatója.

Halálozás. *Kern György* érs. urad. főerdész, az Orsz. Erdészeti Egyesület alapító tagja (Solymos) f. év január hó 1-én meghalt.

Prohaszka Lajos ny. erdőmester, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja, Nagybányán f. hó 1-én hosszas szenvedés után elhunyt.

Ónodi Ferencz m. kir. erdőmester, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, Budapesten f. hó 9-én elhunyt.

Béke hamvaikra!

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter *Véssei Mihály* m. kir. erdészt a lipótvári főerdőhivataltól, *Cseleji József* m. kir. erdészjelöltet a szászsebesi erdőhivataltól, *Puksa Endre* m. kir. erdőgyakornokot pedig a máramarosszigeti erdőigazgatóságtól áthelyezte Lugosra az ottani m. kir. erdőigazgatósághoz.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a horvát-szlavonországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámában áthelyezte *Braxator Hellmuth* kir. erdészt a zágrábi kir. erdőigazgatóság kerületéből a vinkovcei kir. főerdőhivatal kerületébe.

*

A bolgár fejedelem Ő kir. fensége legutóbbi Magyarországon való tartózkodása alkalmával okolicsnói *Okolicsányi Lajos*nak, Fülöp szász coburg-góthai herceg Ő fensége erdőmesterének a bolgár polgári érdemrend tisztí keresztjét, *Iván János* erdőőrnek pedig a „pour Services“ ezüstérmét adományozta.